

5 Oplegnotitie Open Standaarden, lijsten

Vergadering:	Forum Standaardisatie woensdag 20 april 2022
Agendapunt:	5
Documentnummer:	FS-20220420.5-Oplegnotitie-Open-Standaarden-Lijsten
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Stuurgroep Open Standaarden
Datum:	Woensdag 20 april 2022
Versie:	1.0
Bijlagen:	FS-20220420.5A-Forumadvies-Peppol-BIS FS-20220420.5B-Forumadvies-COINS
Opsteller:	Hans Laagland
Rechten:	CC0 publieke domein verklaring

Samenvatting

Ter besluitvorming

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies:

- A. Standaard voor e-procurement **Peppol BIS** aan te bevelen aan de overheid via plaatsing op de Lijst aanbevolen standaarden, voor betere gegevensuitwisseling en leveranciersonafhankelijkheid
- B. Bouwstandaard **COINS** niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid via verwijdering van 'pas toe of leg uit'-lijst
- C. Uitbreiding Stuurgroep Open Standaarden

Ter kennisname

- D. Voortgang procedures
 1. Veiliger internet:
 - Nederlands profiel bij OpenID Connect 1.0 (*authenticatie*)
lopende procedure: verplichten aan de overheid

2. Betere gegevensuitwisseling:

- VISI (*bouwstandaard voor procescommunicatie*)
lopende procedure: nieuwe versie verplichten aan de overheid
- MIM (*opstellen informatiemodellen*)
uitstekend beheer: nieuwe versie aanbevelen aan de overheid

3. Meer toegang en openbaarheid:

- OWMS (*beschrijven overheidsinformatie*)
lopende procedure: verwijderen

E. Vertoning video over toetsingsprocedure

Ter besluitvorming

Ad A. Forumadvies Peppol BIS (plaatsing op lijst aanbevolen standaarden)

[Bijlage: FS-20220420.5A-Forumadvies-Peppol-BIS]

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies aan het OBDO:

standaard voor e-procurement **Peppol BIS** versie 3.08 aan te bevelen aan de overheid via plaatsing op de Lijst aanbevolen standaarden, voor betere gegevensuitwisseling en leveranciersafhankelijkheid.

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om standaard voor e-procurement **Peppol BIS** aan te bevelen aan de overheid via plaatsing op de Lijst aanbevolen standaarden. Peppol BIS is een internationaal afsprakenstelsel in het elektronisch berichtenverkeer voor bestel, inkoop en facturatie.

Het aanbevelen van Peppol BIS aan de overheid heeft toegevoegde waarde en vergroot de adoptie van de standaard. De standaard voor e-procurement Peppol BIS bevordert leveranciersafhankelijke gegevensuitwisseling van aankoopopdrachten.

Dit Forumadvies betreft het aanbevelen van de standaard Peppol BIS 3 aan de overheid. Het aanbevelen van het Peppol netwerk (beveiligde infrastructuur via uitwisselingsprotocol AS4) maakt geen deel uit van dit Forumadvies. Het Peppol netwerk is een betaalde dienst die niet per se noodzakelijk is voor Peppol BIS. Peppol BIS is toe te passen zonder gebruik te maken van het netwerk. De standaard zal niet vaak toegepast worden zonder het netwerk.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling en leveranciersafhankelijkheid

De standaard voor e-procurement Peppol BIS bevordert leveranciersafhankelijke gegevensuitwisseling van aankoopopdrachten, doordat (semi)overheden op een pakketonafhankelijke wijze procurementgegevens met elkaar of met niet-overheidspartijen uitwisselen.

Peppol BIS is een internationale standaard. Internationale uitwisseling van facturen, zowel centraal als decentrale overheid, via één standaard komt dichterbij dankzij Peppol BIS. Hiermee draagt Peppol BIS bij aan internationale gegevensuitwisseling en bevordert het gebruik van Peppol BIS samenwerking. Voor deze toegevoegde waarde is een aansluiting op het Peppol netwerk nodig. Aan het gebruik van Peppol netwerk zijn kosten verbonden.

Hoe is het proces verlopen?

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (DGOO-Digitale Samenleving)

heeft Peppol BIS op 25 mei 2021 aangemeld om aan te bevelen aan de overheid (voor plaatsing op de lijst aanbevolen standaarden).

Op 29 september 2021 besloot Forum Standaardisatie de standaard in procedure te nemen en op 22 november 2021 kwam de expertgroep bijeen. Aan dit expertonderzoek namen vertegenwoordigers deel uit een brede coalitie van overheid, bedrijfsleven, en koepelorganisaties.

Het Expertadvies is van 28 januari tot 25 februari 2022 ter openbare consultatie gepubliceerd op internetconsultatie.nl. De reacties vroegen extra aandacht voor bevindingen uit het Expertadvies; beide reacties zijn meegenomen in de eindconclusie in het Forumadvies. Op basis van het Expertadvies en de reacties uit de openbare consultatie is het Forumadvies samengesteld.

Over de standaard

De Peppol BIS (Pan-European Public Procurement Online) BIS (Business Interoperability Specifications) versie 3.08 standaarden (vanaf nu Peppol BIS 3 standaard) kan worden toegepast bij het uitwisselen van aan bestel, inkoop en facturatie gerelateerde gegevens van 'machine-to-machine' (e-procurement). De Peppol BIS 3 standaard is een standaard die bestaat uit een verzameling van standaarden (profielen).

Voor opname op de lijst van aanbevolen standaarden zijn onderstaande 'minor releases' (profielen) in behandeling:

- Peppol BIS Billing (Invoice, Credit note) 3.10
- Peppol BIS Order only 3.2
- Peppol BIS Ordering 3.2
- Peppol BIS Catalogue with response 3.1
- Peppol BIS Catalogue without response 3.1
- Peppol BIS Despatch Advice 3.1
- Peppol BIS Punch Out 3.1
- Peppol BIS Order Agreement 3.0
- Peppol BIS Message Level Response 3.0
- Peppol BIS Invoice Response 3.1

Deze business processen en berichten, ook wel 'profiles' genoemd, kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgebreid of worden aangepast; dit zijn zogenoemde 'minor-releases'.

De Peppol BIS 3 standaard kan worden uitgewisseld via een beveiligd Peppol netwerk van zendende en ontvangende 'accesspoints'. Het Peppol netwerk is geen onderdeel van de standaard. Wil een organisatie van het netwerk gebruik maken, dan verloopt dit via de serviceprovider. Een organisatie betaalt voor het gebruik van het netwerk en niet voor de standaard. Het Peppol netwerk is geen onderdeel van de standaard; standaard en netwerk worden bijna altijd in combinatie toegepast.

Ad B. Forumadvies COINS (verwijdering van 'pas toe of leg uit'-lijst)

[Bijlage: FS-20220420.5B-Forumadvies-COINS]

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies aan het OBDO:

bouwstandaard **COINS** niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid via verwijdering van de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om de bouwstandaard COINS niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid via verwijdering van de 'pas toe of leg uit'-lijst. COINS is een standaard voor uitwisselen van samenhangende digitale bouw informatie tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers.

COINS 2.0 heeft end of life-status bereikt. De beheerorganisatie BIM-loket doet geen investeringen meer in de doorontwikkeling en in het beheer van de standaard. Experts signaleren dat (internationale) opvolgers beschikbaar zijn. Vanuit gebruikersperspectief neemt draagvlak voor de standaard af. Belangrijke stakeholders uit de overheid zijn het gebruik van de standaard aan het afbouwen.

Experts onderschrijven wel het nut van een standaard voor het uitwisselen van verschillende soorten bouw informatie in samenhang. Experts adviseren het BIM Loket potentiële opvolgers aan te melden voor de Lijst Open Standaarden van Forum Standaardisatie.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling en leveranciersafhankelijkheid

De bouwstandaard COINS draagt bij aan betere gegevensuitwisseling doordat COINS systeemafhankelijke gegevensuitwisseling van samenhangende digitale bouw informatie tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers bevordert.

Dankzij COINS kunnen opdrachtgevers en opdrachtnemers die software van verschillende leveranciers gebruiken gemakkelijker samenwerken.

Hoe is het proces verlopen?

Eind 2020 tot en met juli 2021 zijn de bouwstandaarden VISI, COINS, NLCS en IFS geëvalueerd. Het Evaluatierapport Bouwstandaarden (juli 2021) adviseerde op basis van advies van de experts COINS niet meer te verplichten aan de overheid.

Op 29 september 2021 heeft het Forum Standaardisatie het [Evaluatierapport Bouwstandaarden](#) behandeld en heeft het Forum Standaardisatie besloten op basis van het Evaluatierapport de verwijdering van COINS van de lijst open standaarden in procedure te nemen.

Op 26 november 2021 is een concept expertadvies opgesteld waarop experts in de periode van 12 tot en met 24 december 2021 schriftelijk hebben gereageerd. Aan dit expertonderzoek namen vertegenwoordigers deel uit een brede coalitie van overheid, bedrijfsleven, en koepelorganisatie.

Het Expertadvies is van 28 januari tot 25 februari 2022 ter openbare consultatie gepubliceerd op internetconsultatie.nl. De enige binnengekomen reactie onderschreef de verwijdering van COINS; de reactie is meegenomen in de eindconclusie in het Forumadvies. Op basis van het Expertadvies en de reactie uit de openbare consultatie is het Forumadvies samengesteld.

Over de standaard

Met COINS (Constructieve Objecten en de Integratie van Processen en Systemen) kunnen partijen die betrokken zijn bij bouwprojecten, digitale informatie uitwisselen. De informatie-uitwisseling vindt plaats tussen verschillende IT-platforms en -omgevingen van de betrokken partijen. COINS zorgt ervoor dat verschillende soorten informatie in samenhang in één database kunnen worden vastgelegd en uitgewisseld. Denk daarbij aan informatie als functies, eisen- en objectenbomen, GIS-data, 2D-tekeningen, 3D-modellen, IFC-modellen, en objecttype-bibliotheek.

COINS is een uitwisselformaat, waarbij een combinatie van gegevens uitgewisseld kan worden (meerdere documenten met links onderling). Op basis van COINS kunnen verwijzingen naar documenten, inclusief metagegevens worden geadmistreerd. COINS gaat uit van een kernmodel dat een semantische beschrijving geeft van objecten, hun onderlinge relatie(s) en hun kenmerken.

Ad C. Uitbreiding Stuurgroep Open Standaarden

[Bijlage: geen]

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies:

Stuurgroep Open Standaarden uit te breiden.

Mede gelet op het vertrek van Anneke Spijker heeft de Stuurgroep Open Standaarden behoefte om het aantal huidige leden uit te breiden. De Stuurgroep bestaat momenteel uit drie leden: Floor Jas (SURF), Friso Penninga (Geonovum) en Theo Peters (VNG Realisatie). In de Forumvergadering wordt de beoogde aanvulling toegelicht.

Ter kennisname

Ad D. Voortgang procedures

[Bijlage: geen]

1. Veiliger internet

Nederlands profiel bij OpenID Connect 1.0 (authenticatie)

Forum Standaardisatie toetst of de standaard [NL GOV Assurance Profile for OIDC 1.0](#) geschikt is om te verplichten aan de overheid via plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Experts adviseren de standaard OpenID Connect 1.0 aan te vullen met een Nederlands profiel. NL GOV Assurance Profile for OIDC 1.0 draagt bij aan veiliger internet doordat authenticatieservices (zoals DigiD) de identiteit van een eindgebruiker controleren op een gestandaardiseerde wijze.

Op 29 maart 2021 heeft een Extra Stuurgroep Open Standaarden plaatsgevonden. Deze Extra Stuurgroep Open Standaarden heeft richting gegeven aan de toetsingsprocedure. Aanleiding hiervoor waren drie aandachtspunten, die naar voren kwamen uit [expertadvies](#) en [reacties uit de openbare consultatie](#). Op basis van richting wordt de procedure vervolgd.

Op 15 oktober 2020 heeft Logius NL GOV Assurance Profile for OIDC 1.0 aangemeld voor opname op de 'Pas toe of leg uit'-lijst. In de toetsingsprocedure is aandacht voor opmerkingen die het Forum Standaardisatie heeft uitgesproken na het akkoord op het [Intakeadvies](#) van NL GOV Assurance Profile for Open ID Connect 1.0.

2. Betere gegevensuitwisseling

VISI (bouwstandaard voor procescommunicatie)

De toetsingsprocedure is gestart om te toetsen of de bouwstandaard [VISI](#) in de nieuwe versie (1.6) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid. VISI is een bouwstandaard voor procescommunicatie. De bouwstandaard VISI draagt bij aan betere gegevensuitwisseling en leveranciersonafhankelijkheid doordat VISI de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces vergroot en communicatieafspraken interoperabel maakt.

Het BIM Loket heeft op 15 oktober 2021 VISI 1.6 aangemeld voor versiewijziging op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Het Forum Standaardisatie heeft op 8 maart 2022 besloten om VISI [in procedure te nemen](#). Een Expertadvies is in voorbereiding. De verwachting is het Forumadvies na de zomer van 2022 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

MIM (opstellen informatiemodellen)

De standaard voor metadatamodelering [MIM](#) op de lijst aanbevolen standaarden is bijgewerkt naar de meest recente versie (1.1.1). Deze nieuwe versie biedt een aantal kleine aanpassingen die vanuit de community waren aangedragen. Deze wijzigingen bieden ook ondersteuning aan eerdere versies van MIM.

MIM (Metamodel voor Informatiemodellering) is een verzameling afspraken over het opstellen van informatiemodellen. De standaard draagt bij aan betere gegevensuitwisseling doordat informatiemodellen en de daarop gebaseerde standaarden voor gegevensuitwisseling meer compatibel worden.

Beheerder van MIM Geonovum heeft op 25 februari 2022 de versiewijziging van MIM [aangemeld](#). Geonovum heeft het predicaat 'uitstekend beheer' van Forum Standaardisatie. Hierdoor is een aanvullende toetsing van het Forum Standaardisatie niet nodig om de nieuwe versie op te nemen de lijst aanbevolen standaarden.

3. Meer toegang en openbaarheid

OWMS (beschrijven overheidsinformatie)

De toetsingsprocedure is in gang om de documentstandaard [OWMS](#) niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid. OWMS (Overheid.nl Web Metadata Standaard) beschrijft eigenschappen en structuur van overheidsinformatie op het internet. OWMS draagt bij aan meer toegang en openbaarheid van overheidsinformatie.

Het Forum Standaardisatie heeft op 7 oktober 2020 groen licht gegeven voor het starten van [een verwijderingsprocedure van OWMS](#) van de 'pas toe of leg uit'-lijst. Een Expertadvies is in voorbereiding. De verwachting is het Forumadvies na de zomer van 2022 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

Ad E. Vertoning video over toetsingsprocedure

[Bijlage: geen]

Het Bureau Forum Standaardisatie heeft een [video over de toetsingsprocedure](#) laten maken. De video geeft via een animatie in vogelvlucht de stappen weer uit de toetsingsprocedure na aanmelding of wijziging van een standaard. Doel van de video is om laagdrempelig en publieksvriendelijk de toetsingsprocedure toe te lichten voor organisaties die interesse hebben een standaard of wijziging aan te melden voor de Lijst Open Standaarden of die meer willen weten over de toetsingsprocedure.

U kunt de video over de toetsingsprocedure delen in uw netwerk ter promotie.